

İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA BECERİSİNİN KAZANDIRILMASINDA YAZILI-GÖRSEL ÖĞRETİM MATERYALİNİN ERİŞİYE ETKİSİ*

Hacer Ertürk-Tülay Üstündağ

Özet

Bu çalışmanın amacı İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında yazılı-görsel öğretim materyalinin erişime etkisinin belirlenmesidir. Çalışmada ön test - son test kontrol gruplu deneysel desen seçilerek, kontrol grubu karşılaştırma grubu olarak adlandırılmıştır. Çalışma grubunu toplam 41 öğrenci olan 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacı ile ön test - son test, konuşma beliti ve görüşme formları hazırlanmış, verilerin analizinde t testi kullanılmıştır. Görüşmeler, araştırma konusuna yönelik açık uçlu soruların yüzdellikleri ile frekans değerlerine göre yorumlanmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlara göre; görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişim ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Görüşme formlarından elde edilen veriler de bu sonuçları destekler niteliktedir. Bu nedenle, görsel öğretim materyalleri dil öğretmenleri tarafından uygun şekilde seçilmeli ve sınıf ortamına taşınmalıdır. Hatırlatmayı kolaylaştırdığı ve kalıcı izli öğrenme olanağı sağladığı için görsel öğretim materyallerinin yazı ile desteklenerek sunulması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: konuşma becerisi, konuşma beliti, görsel öğretim materyali, yazılı-görsel öğretim materyali

---

* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda yapılan yüksek lisans tez özettir.

THE EFFECTS OF WRITTEN-VISUAL TEACHING MATERIALS ON ACQUIRING SPEAKING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING UPON STUDENTS' ACHIEVEMENT

Abstract

In this study, it is aimed to identify the effects of written-visual teaching materials on acquiring speaking skills in English language teaching upon students' achievement. Pre-test and post-test control group design was preferred and the control group was referred to as the comparison group. 41 students attending 7th grade formed the workgroup. Pre and post test, speaking rubric and interview forms were prepared. The t test was used and interviews were interpreted corresponding to the frequency and percentage of the open-ended questions. Statistically meaningful difference was found in favor of written-visual group between visual group and written-visual group achievement means. Therefore, visual teaching materials have to be selected and categorized by the language teachers and must be brought to classrooms. It is suggested that visual materials have to be supported by written materials since it is easy to remember and gives chance for better retention.

Key words: *speaking skills, speaking rubric, visual teaching materials, written-visual teaching materials*

1. GİRİŞ

Bilgi, insan hayatının her anında ve her alanda önemli bir rol oynamaktadır. Bilginin hızla artması, değişmesi ve gelişmesi, eğitim ve öğrenme ihtiyacının artmasına ve bu ihtiyacın giderilmesine yönelik çabalara hız verilmesine neden olmuştur (Fındıkcı, 2000). Bu nedenle, bilgi çağında bireylerden beklenen beceriler ve sorumluluklar da gelişip değişmiştir. Son yıllarda yayınlanan iş ilanlarına ve aranan insan niteliklerine bakıldığı zaman, “*takım çalışmasında uyumlu, analitik düşünme yeteneğine sahip, teknoloji okuryazarı, insan ilişkileri ve iletişim becerileri kuvvetli, yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip, bilişim ve iletişim konusunda eğitim almış,*” bireylere gereksinim duyulduğu görülmektedir. (Hürriyet İK, 16 Nisan 2006; Sabah İşte İnsan, 16 Nisan 2006).

Günümüz koşullarında yetişen bireyler; hem ana dillerini etkin olarak kullanmalı ve etkili iletişim becerilerine sahip olmalı, hem de bir yabancı dili öğrenerek, yetkinlikle kullanılmalıdır. Türkiye'nin Avrupa Birliğine girme sürecini yaşadığı günümüzde, yabancı dil bilmenin ve yabancı dil öğretmenin önemi gittikçe artmaktadır. Demirel (2004), yabancı dil öğretiminin birikerek çoğalan bir süreç olduğunu, bu sürecin içinde bilişsel davranışların ve yeni psiko-motor becerilerin bulunduğunu dile getirmektedir. Başka bir deyişle; yabancı dil öğrenme, bir dili kullanmak için gerekli becerileri kazanma sürecidir.

Dil öğrenmede ve öğretiminde kazanılması ya da edinilmesi gereken dört temel beceri dinleme, okuma, yazma ve konuşmadır. Bu becerilerden günlük yaşam içinde en çok kullanılan, hatta kullanılmak zorunda olunan beceri konuşma becerisidir. Yabancı dil öğretiminde genel amaçlardan biri öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılır biçimde konuşabilmelerini sağlamaktır. Bu nedenle, öğrenene konuşma becerisinin kazandırılması için, mümkün olduğunca uygun ortamlar hazırlanması ve dilin iletişimsel yöntemlerle öğretilmesi önem kazanmaktadır (Bright ve McGregor, 1983; Demirel, 1999; Florez, 1999; Littlewood, 1984, Murcia, 1991).

Eğitimin her alanında önemli olduğu gibi, etkili bir dil öğretiminde de uygun öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, doğru ve etkili öğretim materyallerinin kullanılması oldukça gereklidir. Demirel ve diğerlerinin de (2005) ifade ettiği gibi, “bir öğretme (ve öğrenme) etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme olayı da o kadar iyi ve kalıcı izli olmakta, unutmada da o kadar geç olmaktadır”. Konuşma becerisi, diğer becerilere göre hem öğretilmesi hem de değerlendirilmesi zor bir beceri olduğu için öğrenme ortamlarının en verimli öğretim materyalleri ile desteklenmesi gerekmektedir.

Eğitim ortamına taşınan ğretim materyallerinin çoklu öğrenme ortamı sağlamak, dikkat çekmek, öğrencilerin farkındalık düzeylerini arttırmak, güdülemek, zamandan tasarruf yapmak ve kalıcı izli öğrenme sağlamak gibi birçok işlevleri bulunmaktadır (Demirel ve diğer., 2005; Koşar ve diğer., 2003; lgen, 2004, Yalın, 2001). Öğretim materyalleri içerisinde, özellikle iletişimsel yöntemin ön plana çıktığı günümüzde öğrencinin etkin kılınması, sınıf ortamının bir yandan eğlenceli bir yandan da öğretici olmasının sağlanması, belki de en önemlisi doğal ortam oluşturulması amacı ile yabancı dil ğretiminde görsel ğretim materyalleri önemli rol oynamaktadırlar.

Görsel materyaller arasında yer alan resim, fotoğraf ve posterler yabancı dil ğretmenlerinin vazgeçilmez ğretim materyallerinden biridir. Bu materyallerin yabancı dil öğretmenleri tarafından bulunması ya da hazırlanması kolaydır. Ekonomik yönden elverişli araçlardır. Ayrıca; bu tür görsel materyallerin öğrenciler tarafından da araştırılıp, hazırlanması onları öğrenme sürecine etkin olarak katmak amacıyla sıklıkla kullanılabilir.

Resim, hazırlanma süresi ve maliyetinin düşük olması nedeni ile yabancı dil öğretmenlerine büyük kolaylık sağlamaktadır. Resim, fotoğraf ve posterlerin ğretim ortamında kullanılmasında önemli olan; dersin hedefleri doğrultusunda ve eğitsel açıdan doğru resimlerin seçilmesi, aynı zamanda da bu resimlerin dersin içeriği ile iyi rtsebilmesidir.

Resim, fotoğraf ve posterlerin; eğitim ortamını tekdüzelikten kurtarmak, öğrencilerin keyif almalarını sağlamak, onların öğrenmeye karşı ilgi ve isteklerini uyandırmak, hayalglerini zenginleştirmek, sözel ve soyut iletileri somutlaştırıp anlamalı kılmak, öğrenenlerin katılımını sağlamak gibi kullanım amaçları da bulunmaktadır (şahin ve Yıldırım, 2001; Werff 2006; Wright, 1989). Sıralanan bu amaçları gerçekleştirmede, görsel materyallere bir de sözcük, sözcük öbeği ya da tümcelerin eklenmesi daha da etkili sonuçlar verebilir. Görsel materyallerin öğrencilere yazıyla birlikte sunulması, bir başka deyişle, öğrencilere görüntüleri çağrıştıracak bir takım ipucu niteliğindeki bilgilerle desteklenmesi, hatırlamayı kolaylaştırmakta ve bilginin kalıcılığını arttırmaktadır (Erden ve Akman, 2001; Senemoğlu, 1997; lgen, 2004; Akt. Yılmaz, 2005).

Yabancı dil ğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması ile etkili iletişim becerilerinin geliştirilmesi için, uygulanan ğretim yöntem-tekniklerin, kullanılan materyallerin ve öğrenme çevresinin düzenlenmesinin önemi büyüktür. Yabancı dil ğretiminde konuşma becerisi; anlaşılabilirlik, dilbilgisi, sözcük bilgisi, akıcılık alt boyutlarında sürekli düşünme üretmeyi ve karşılıklı konuşmayı içeren bir beceridir. Bu becerinin geliştirilmesinde; öğretmenlerin, sınıf ortamında öğrencilerin kendile-

rini mümkün olduğunca fazla rahat hissetmelerini sağlayan ortamlar düzenlemeleri ve onlara fazlasıyla konuşma olanağı tanımları gerekmektedir. Ayrıca; öğrenme ortamında sunulan görsel materyallerin ipucu niteliği taşıyan bir takım bilgilerle yazılı olarak desteklenmesi öğrenilenlerin uzun süreli saklanma olasılığını arttırmaktadır.

Bu çalışmada İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin anlaşılabilirlik, dilbilgisi, sözcük bilgisi, akıcılık alt boyutlarında kazandırılmasında, “üzerinde harf, sayı, sözcük, sözcük öbekleri ya da tümce bulunmayan resim, fotoğraf ve posterden oluşan görsel öğretim materyali” ve “üzerinde harf, sayı, sözcük, sözcük öbekleri ya da tümce bulunan resim, fotoğraf ve posterden oluşan yazılı-görsel öğretim materyallerinin” öğrenci erişimine ve görüşlerine etkisi incelenmeye çalışılmış ve aşağıdaki sorulara yanıt alınmaya çalışılmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında, görsel ve yazılı-görsel öğretim materyallerinin öğrenci erişimine ve öğrenci görüşlerine etkisi nedir?

1.2. Alt Problemler

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “anlaşılabilirlik” (comprehensibility) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimleri arasında bir fark var mıdır?

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “dilbilgisi” (grammar) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimleri arasında bir fark var mıdır?

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “sözcük bilgisi” (vocabulary) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimleri arasında bir fark var mıdır?

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “akıcılık” (fluency) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimleri arasında bir fark var mıdır?

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimleri arasında bir fark var mıdır?

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında kullanılan görsel ya da yazılı-görsel materyale ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırmada deneysel yöntem kullanılmış ve ön test - son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Ancak araştırmada görsel ve yazılı-görsel öğretim materyalinin öğrenci başarısına etkisinin incelenmesi amaçlandığı için kontrol grubu *karşılaştırma grubu* olarak nitelendirilmiş (Gall, M.D., Borg, W.R. & Gall, J.P, 1996) ve bu grupta da bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin sürece ilişkin görüşlerinin ortaya konulmasında görüşme formları kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ili, Özel Arı Okulları 2005-2006 öğretim yılının bahar döneminde okuyan 7. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma toplam 41 öğrenci ile yürütülmüştür.

Yedinci sınıfların 2005-2006 öğretim yılı güz dönemi İngilizce karne not ortalamalarına bakılmış, 7/A ve 7/B şubelerinin not ortalamalarının birbirlerine yakın olmaları nedeni ile bu şubeler çalışma grubuna dahil edilmiştir (Karasar, 2005). 7/A şubesinde 20 ve 7/B şubesinde 21 öğrenci bulunmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, İngilizce konuşma becerisini ölçmek amacı ile ön – son test, bu sınavı değerlendirmek amacı ile Konuşma Beliti (*Speaking Rubric*) ve görüşme formları ile toplanmıştır.

2.2.1. Ön Test – Son Test

Öğrencilerin konuşma becerilerinin ölçülmesi için ön test ve son test olarak kullanılmak amacıyla konu uzmanı araştırmacı tarafından öğrencilere toplam dokuz resimden oluşan hikaye anlatma sınavı hazırlanmıştır. Bu sınavın değerlendirilmesi yine araştırmacı tarafından hazırlanan Konuşma Beliti ile yapılmıştır. Belit ile değerlendirilen testin puanlama sonucu KR-20 güvenirlik katsayısı 0,78 bulunmuştur. Bu katsayı doğrultusunda belitin kullanılabilir nitelikte olduğu ortaya çıkmıştır.

2.2.2. Konuşma Beliti

Konuşma Beliti hazırlanırken; anlaşılabilirlik (comprehensibility), dilbilgisi (grammar), sözcük bilgisi (vocabulary) ve akıcılık (fluency) olarak isimlendirilen

dört alt boyut dikkate alınmıştır. Araştırmanın güvenilirliği açısından Konuşma Beliti'nde değerlendirme 0 - 4 puan arası yapılmıştır (Taggart ve diğer., 1998; Underhill, 1987). 0 puan çok zayıf anlamını içerirken, 4 puan çok iyi anlamına gelmektedir. Belitte, değerlendirmenin daha doğru ve açık olması için her basamak için ayrıntılı bilgilerin yer aldığı betimleyiciler verilmiştir. Hazırlanan belitin geçerliği için 40 deneyimli İngilizce öğretmen ve öğretim görevlisinden oluşan uzmanların görüşlerinden yararlanılmıştır. Bu uzmanların 20 tanesinden geri bildirim alınmış ve Konuşma Beliti son haline getirilmiştir.

2.2.3. Görüşme Formu

Görüşme formu, konuşma belitinde yer alan değerlendirme ölçütlerini desteklemek, öğrencilerin bu süreçte yaşadıkları deneyimi ortaya çıkarmak ve bir grupta görsel diğer grupta yazılı-görsel materyal kullanımının işleyişine ilişkin bilgi edinmek amacı ile hazırlanmıştır. Formda açık uçlu sorular yer almaktadır. Görüşme verileri ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, aynı zamanda gerekli durumlarda not alınmıştır. Elde edilen veriler üzerinde çözümlenmeler yapılmıştır.

2.3. Çalışma Süreci

Bu araştırmada denel işlem materyali olarak kullanılmak üzere görsel ve yazılı-görsel öğretim materyalleri hazırlanmıştır. Her iki grup için hazırlanan etkinlikler aynı görsel materyalden oluşmaktadır. Bu görsel materyaller resim, fotoğraf ve posterden oluşmaktadır. Her iki grup da aynı materyali kullanırken bir grupta yalnızca görsel materyal vardır, diğer grupta ise aynı görsel materyalin altında harf, sözcük, sözcük öbekleri ve tümce ile yazılı bölümler bulunmaktadır. Bu yazılı bölümler öğrenciler için önemli bölümler olarak belirlenmiş ve bazı ana hatlar öğrencilere sunulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada alt problemlere cevap ararken t-testi kullanılmıştır. Aynı zamanda görüşme formu kullanılmış ve görüşme, araştırma konusuna yönelik açık uçlu soruların yüzdeleri ile frekans değerlerine göre yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular, her alt problem kendi içinde gruplanarak düzenlenmiş ve aşağıda verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Problem

Tablo 1. İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında “Anlaşılabilirlik” (Comprehensibility) Alt Boyutuna İlişkin Görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grup ile Yazılı-görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grubun Erişileri Arasındaki Farka İlişkin t-Testi Sonuçları

GRUPLAR	n	$\bar{X}$	s.	sd.	T	p.
Görsel Materyal Kullanan	21	.50	.46	39	6.50	.00
Yazılı – Görsel Materyal Kullanan	20	1.44	.47			

($P < .05$)

Tablo 1’de görüldüğü gibi, İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Anlaşılabilirlik” (Comprehensibility) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları .50 iken yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları 1.44 olarak bulunmuştur. İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Anlaşılabilirlik” (Comprehensibility) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına t-testi ile bakılmış, görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.2. İkinci Alt Problem

Tablo 2. İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında “Dil bilgisi” (Grammar) Alt Boyutuna İlişkin Görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grup ile Yazılı-görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grubun Erişimleri Arasındaki Farka İlişkin t-Testi Sonuçları

GRUPLAR	n	$\bar{X}$	s.	sd.	T	p.
Görsel Materyal Kullanan	21	.50	.46	39	6.50	.00
Yazılı – Görsel Materyal Kullanan	20	1.44	.47			

($P < .05$)

Tablo 2’de görüldüğü gibi, İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Dilbilgisi” (Grammar) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları .59 iken yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları 1.01 olarak bulunmuştur. İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Dilbilgisi” (Grammar) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına t-testi ile bakılmış, görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.3. Üçüncü Alt Problem

Tablo 3. İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında “Sözcük Bilgisi” (Vocabulary) Alt Boyutuna İlişkin Görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grup ile Yazılı-görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grubun Erişimleri Arasındaki Farka İlişkin t-Testi Sonuçları

GRUPLAR	n	$\bar{X}$	s.	sd.	T	p.
Görsel Materyal Kullanan	21	.46	.34	39	3.34	.00
Yazılı – Görsel Materyal Kullanan	20	1.02	.69			

($P < .05$)

Tablo 3’te görüldüğü üzere, İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Sözcük Bilgisi” (Vocabulary) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları .46 iken yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları 1.02 olarak bulunmuştur. İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Sözcük Bilgisi” (Vocabulary) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına t-testi ile bakılmış, görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.4. Dördüncü Alt Problem

Tablo 4. İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında “Akıcılık” (Fluency) Alt Boyutuna İlişkin Görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grup ile Yazılı-görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grubun Erişileri Arasındaki Farka İlişkin t-Testi Sonuçları

GRUPLAR	n	$\bar{X}$	s.	sd.	T	p.
Görsel Materyal Kullanan	21	.54	.47	39	5.25	.00
Yazılı – Görsel Materyal Kullanan	20	1.34	.49			

($P < .05$)

Tablo 4’te görüldüğü gibi, İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Akıcılık” (Fluency) alt boyutuna ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları .54 iken yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları 1.34 olarak bulunmuştur. İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Akıcılık” (Fluency)” temasına ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına t-testi ile bakılmış, görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.5. Beşinci Alt Problem

Tablo 5. İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında Görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grup ile Yazılı-görsel Öğretim Materyali Kullanılan Grubun Erişileri Arasındaki Farka İlişkin t-Testi Sonuçları

GRUPLAR	n	$\bar{X}$	s.	sd.	T	p.
Görsel Materyal Kullanan	21	2.09	.51	39	3.75	.00
Yazılı – Görsel Materyal Kullanan	20	4.81	.43			

Tablo 5'te görüldüğü gibi, İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasına ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grubun genel erişimi ortalamaları 2.09 iken yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları 4.81 olarak bulunmuştur. İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasına ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına t-testi ile bakılmış, görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.6. Altıncı Alt Problem

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında kullanılan görsel ya da yazılı-görsel materyale ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

Görüşme formlarından elde edilen sonuçlara göre; görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Görüşme formlarından elde edilen veriler de bu sonuçları destekler niteliktedir. Görsel öğretim materyali kullanılan gruptaki öğrenciler *“kullanılan materyaller daha çok çalışmamıza, daha çok konuşmamıza fayda sağladı; akıcı hızlı, güzel konuştum; daha çok sözcük öğrendim”* derken yazılı-görsel öğretim materyali kullanan gruptaki öğrenciler *“resim ve yazıyı görerek öğrendiğim zaman daha akılda kalıyor; resimler ilgimizi çekiyordu, eğlenceli idi; daha hızlı konuşmamı sağladı ve daha çok sözcük öğrendim, resim ve yazı ile birlikte sözcük bilgim, dil bilgim daha gelişiyor ve daha akıcı, daha güzel cümleler kurabiliyorum; sıradışı olması, değişik olması çok iyi oldu”* diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

4. YORUM / TARTIŞMA

Konuşma becerisi diğer dil becerilerine göre daha fazla önemli olmasının yanısıra, kazandırılması en zor becerilerden biri olarak adlandırılmaktadır (Selçuk, 2003). İngilizce öğretiminde konuşma becerisini geliştirmek amaçlandığı zaman, dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri öğrencilere iletişimsel bir ortamın hazırlanmasıdır (Byrne, 1986; Murcia, 1991; Shaw & McDonough, 1993).

Diğer bir deyişle, öğrencilerin kendilerini rahat hissettikleri, ikili ya da grup çalışması yapabilecekleri bir ortam sunulmalıdır.

Buna ek olarak, Wright'ın (1986) söylediği gibi, “eğer görsel materyal kullanılacak ise, resimde bir şekilde şaşırtıcı bilgi bulunmalıdır”. Sıradışı ya da ilginç resim, fotoğraf gibi görsel materyallerin kullanılması ile, öğrencileri soyut bir şey hakkında konuşturmak yerine onlara, görerek, gözlerinde canlandırabilecekleri ve bunun doğrultusunda yorum yapabilecekleri bir ortam sağlanmalıdır. Görsel imgelelere yardımcı olacak ve çağrışım yaptıracak sözcükler o nesnenin bir takım özelliklerinin de hatırlanmasını sağlamaktadır (Açıkgöz, 2005). Wright'ın (1986) vurguladığı gibi, görsel materyal kullanılıyorsa ve öğrenciler konuşturulmak isteniliyorsa, onlara yol gösterici olunmalı ve ne söylemek durumunda oldukları hatırlatılmalıdır.

Ayrıca, tüm öğrenmelerde anlamlı ve kalıcı izli öğrenme söz konusu olduğu için, öğrencilere çağrışım yaptıracak kodlamaya yardımcı stratejilerin verilmesi gerekmektedir. Bellek destekleyici stratejiler bilginin başka bilgilerle işlenmesi sırasında gerekli ipuçlarını sağlayarak, öğrenme sürecinin etkililiğini arttırmaktadırlar (Açıkgöz, 2005). Ayrıca, bu stratejiler, öğrenilecek bilginin anlamlı olmasına; özellikle sözcüklerin, terimlerin, olguların öğrenilmesine ve hatırlanmasına yardımcı olmaktadır (Senemoğlu, 1997). Bu nedenle, bulgulardan da ortaya çıktığı üzere, yazılı-görsel materyal kullanılan grup, onlara sunulan anlamlı bilgi ve yol gösterici yazılar ile görsel materyal kullanılan gruba göre daha başarılı olmuşlardır.

5. SONUÇLAR

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında “Anlaşılabilirlik” (Comprehensibility)”, “Dilbilgisi” (Grammar), “Sözcük Bilgisi” (Vocabulary) ve “Akıcılık” (Fluency) alt boyutlarına ilişkin görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında bir fark olup olmadığına bakılmış, görsel öğretim materyali kullanılan grup ile yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun erişimi ortalamaları arasında yazılı-görsel öğretim materyali kullanılan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında kullanılan materyallere ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, kullanılan materyallerin öğrencile-

rin ilgisini çektiği, konuşmalarını anlaşılır hale getirdiği, dilbilgisi kurallarının konuşmalarda doğru olarak kullanımını sağladığı, sözcük bilgilerini geliştirerek daha akıcı konuşmayı sağladığı görülmektedir. Ancak, görsel – yazılı materyal kullanılan grupta yer alan öğrencilerin cevapları incelendiğinde de yazı ve resmin birlikte olmasının hatırlatmayı kolaylaştırdığı görülmektedir.

6. ÖNERİLER

6.1. Dil öğretiminde konuşma becerisinin alt boyutları olan anlaşılabilirlik, dil bilgisi, sözcük bilgisi ve akıcılığı geliştirmek için; farklı yaş gruplarında, farklı öğretim materyalleri işe koşularak, farklı yöntem ve teknikler kullanılarak yeniden sinanan çalışmalar planlanmalıdır.

6.2. Dil öğretiminde öğrencilere konuşma becerilerini geliştirmek amacı ile kullanılan materyallerin yanı sıra, düzenlenecek ortamın iletişimsel bir ortam olmasına dikkat edilmeli, iletişimsel etkinlikler (doğal konuşma etkinlikleri, rol oynama, canlandırma, yaratıcı drama, sorun çözme vd.) kullanılmalıdır.

6.3. Görsel öğretim materyalleri hazırlanması kolay olduğu ve öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini geliştirdiği için dil öğretmenleri tarafından uygun şekilde seçilmeli, hazırlanmalı ve sınıf ortamına taşınmalıdır.

6.4. Hatırlatmayı kolaylaştırdığı için görsel öğretim materyallerinin yazı ile desteklenmesi üzerinde durulmalı, öğrenme ortamında İngilizce konuşma becerisini ilerletmek amacı ile öğrencilere mümkün olduğunca fazla yazılı – görsel öğretim materyali sunulmalıdır.

6.5. Görsel ve yazılı-görsel öğretim materyali hazırlamaları ve sınıf ortamına getirmeleri için öğrencilere sorumluluk verilmeli, bu amaçla onlar sürekli güdülenmelidir.

6.6. “Avrupa Konseyi Ortak Başvuru Metni” (The Common European Framework) Avrupa Dil Gelişim Dosyası (European Language Portfolio) kapsamında, konuşma becerisi iki başlık altında alınmaktadır: “Sözlü Anlatım (Spoken Production)” ve “Karşılıklı Konuşma (Spoken Interaction)”. Bu nedenle, konuşma becerisi üzerine yapılacak daha sonraki araştırmalarda bu durum gözönünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K. Ü. (2005). *Etkili öğrenme ve öğretme*. (6. Baskı). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Bright, J.A. & McGregor, G.P. (1983). *Teaching English as a second language*. England: Longman Group Limited.

- Byrne, D. (1986). *Teaching oral English*. (2nd ed.). England: Longman Group Limited.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Demirel, Ö. (2004). *ELT methodology*. (3rd ed.). Ankara: Pegem A Publications.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S.S. ve Yağcı, E. (2005). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2001). *Gelişim ve öğrenme*. (10. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Fındıkçı, İ. (2000). *İnsan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Florez, M. C. (1999). Improving Adult English Language Learners' Speaking Skills. *ERIC Digest*. 18 Şubat 2006, <http://www.ericdigests.org/2000-3/adult.htm>.
- Gall, M.D., Borg, W.R. & Gall, J.P. (1996). *Educational research: An introduction*. (6th ed.). USA: Longman Publishers.
- Hürriyet gazetesi, İnsan kaynakları; 16 Nisan 2006.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (14. Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koşar, E., Yüksel S., Özkılıç, R., Avcı, U., Alyaz, Y. ve Çiğdem, H. (2003). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Littlewood, W. T. (1984). *Foreign and second language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Murcia, M.C. (Ed.). (1991). *Teaching English as a second or foreign language*. (2nd ed.). Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Sabah gazetesi, İşte İnsan; 16 Nisan 2006.
- Selçuk, C. (2003). *İngilizce yabancı dil sınıflarında konuşma becerileri hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim, öğrenme ve öğretim. Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Spot Matbacılık.
- Shaw, C. & McDonough, J. (1993). *Materials and methods in ELT*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Şahin, T.Y., ve Yıldırım, S. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taggart, G.L., Phifer, S.J., Nixon, J.A & Wood, M. (Ed). (1998). *Rubrics – A handbook for construction and use*. Pennsylvania: Technomic Publishing Co, Inc.
- Underhill, N. (1987). *Testing spoken language: A handbook of oral testing techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ülgen, G. (2004). *Kavram geliştirme: kuramlar ve uygulamalar*. (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Werff, J. V.D. (b.t.). *Using pictures from magazines*. 16 Şubat 2006, <http://iteslj.org/Techniques/Werff-Pictures.html>.

- Wright, A. (1986). *Visual materials for the language teacher*. (8th impression). Essex: Longman Group Ltd.
- Wright, A. (1989). *Pictures for language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yalın, H.İ. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yılmaz, M. (2005). *Farklı öğrenme ortamlarının kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.